

Rozhlasová reportáž

Vyprávění paní Evy Čapkové – Ať se stane, co se stane

(Maturantka Eva Čapková)

Vypracováno v rámci projektu Příběhy našich sousedů

Zpracovaly žákyně ZŠ a MŠ náměstí Jiřího z Lobkovic v Praze 3

Tereza Tůmová, Markéta Kovacsová (9.A)

a Shamima Fernando (7.A)

Tereza: Jsme žákyně ZŠ a MŠ nám. Jiřího z Lobkovic z Prahy 3, Tereza Tůmová, Markéta Kovacsová z 9.A a Shamima Fernando ze 7.A. Společně jsme se zapojily do projektu „Příběhy našich sousedů“.

Markéta: Při hledání pamětníka, se kterým bychom mohly udělat rozhovor nám pomohla náhoda – paní učitelka Ondříčková z prvního stupně se nám totiž zmínila o své mamince, která pochází ze smíšené česko-židovské rodiny.

Shamima: Napadlo nás, že její vzpomínky by mohly být zajímavé. A tak jsme se 14.1. 2016 vypravily na návštěvu do Dejvic k paní Evě Čapkové, rozené Sternschussově. Paní Čapková se nám moc krásně představila.

Čapková: *Jmenuji se Eva Čapková. Narodila jsem se v Praze na Královských Vinohradech, tehdy to byla Praha 12, 11. srpna 1930.*

Markéta: Naše první otázka se týkala rodinného života paní Evy před 2. sv. válkou.

Čapková: *Před 2. světovou válkou jsme bydleli na Vinohradech. Tatínek měl se svým bratrem velkoobchod se zbožím pro zámečníky. Náš život byl skutečně musím říct dobrý.*

Maminka byla v domácnosti, my jsme s bratrem, když jsme chodili do školy, my jsme přišli domů, přišli jsme k obědu, tatínek přišel k obědu, po obědě maminka umyla nádobí, my jsme si s bratrem udělali úkoly a s maminkou jsme šli na hřiště.

Tatínek přišel z práce, večereli jsme. Tehdy nebyla televize, tak jsme si povídali, u nás se strašně četlo.

Markéta: Jak jste slyšeli, měla paní Čapková opravdu nádherné dětství.

Tereza: Protože jsme věděli, že paní Čapková je ze smíšené česko-židovské rodiny, zajímalo nás, jestli dodržovali židovské tradice.

Čapková: *Židovské zákony jsme nedodržovali, my jsme dodržovali křesťanské. My jsme byli oba s bratrem hned po narození pokřtěni.*

Shamima: I přesto, že ani tatínek, ani nikdo v rodině se nehlásil k židovské víře, dotkla se v období okupace protižidovská opatření postupně i této rodiny. Poslechněte si příhodu, která se paní Čapkové opravdu silně vryla do paměti.

Čapková: *To jsme přijeli z prázdnin. Já jako vždycky už jsem se těšila na tu svoji partu, na ty svoje kamarádky a šla jsem tehdy na hřiště. A tenkrát tam byl nápis “Židům vstup zakázán”. A já jsem, nezlobte se, mě to pořád ještě bere. A já jsem tehdy se otočila a utíkala jsem domů a říkám to mamince. A maminka říká: „Klidně tam jdi, tebe se to netýká, ty přece nejsi Židovka.” Tak jsem tam šla. A to už tenkrát vlastně to všechno začalo. To byl ten konec srpna.*

Shamima: Jak dál zasáhly protižidovské zákony do života rodiny naší pamětnice?

Čapková: *Časem otec musel nosit žlutou hvězdu. Nesměl pracovat u nikoho, nikdo ho nesměl zaměstnat. Potom se ustavila prostě taková nějaká firma, nějaký pán, dával Židům domů práci. Takže otec vždycky jel s velikou taškou, přivezl materiál a ten doma s maminkou zpracovávali. Většinou to byly zakázky pro německý vojáky.*

Brzo potom bratr, když měl jít na gymnasium do kvinty, tak mu to nedovolili už a musel jít pracovat jako pomocný dělník do zahradnictví. I z mála se dokázalo vyžít. Nemůžu říct, že bych měla hlad. Nemůžu říct.

Lístky tedy jsme měli my normální, zatímco můj otec měl zkrácený přiděl.

Markéta: I v takhle těžké době se ale někteří snažili pomáhat a prokazovali odvahu.

Čapková: *Zajímavý bylo, tehdy ten muž, který si tu živnost pořídil, tak jako pouštěl na ty svoje pracovníky vždycky hrůzu, a tak jako na oko, a pak už nějak ke konci se zjistilo, že byl defakto taky Žid a Němci ho popravili. On prostě se snažil pomáhat, jak mohl, a bohužel nepřežil to.*

Shamima: Svoji osobní kuráž prokázala i paní Eva, když dokázala odmítnout výzvu učitele k německému pozdravu.

Čapková: *Byl tam učitel němčiny a ten byl tak horlivej, že když vstoupil do třídy, my jsme vstali, tak řekl: A pozdravte árijským pozdravem. Takže všichni museli zvednout pravice, ale já jsem ji nezvedla, protože jsem se necítila být sto procentní árijkou. Ale nic mně neřek. Nic neříkal.*

Tereza: Ovšem ta největší hrdinka v jejím životě je její maminka.

Čapková: *Němci na gestapo si zavolali maminku, tehdy to tak dělali, z těchhle těch smíšených manželství že si zavolali toho árijského partnera a dali mu na vybranou: buď se dá rozvést a bude všechno pro něj v pohodě, anebo zůstane a ponese následky. A maminka tenkrát přišla domů a řekla: „A já se rozvést nedám, já mám tátu ráda, a já se rozvést nedám, asi je to vůle boží, ať se stane, co se stane.“*

Markéta: Že svojí odvahou zachránila maminka paní Čapkové svému muži život, jsme poznali z dalšího vyprávění paní Evy, které se týkalo jeho příbuzných i dalších židovských

známých rodiny.

Čapková: *Tatínkovi zachránila život, jinak by to byl nepřežil, protože tak nějak, jak to sleduju, měla jsem spolužačku na gymnáziu, její maminka se dala rozvést a okamžitě otce poslali do koncentračního tábora. Prostě naše maminka udělala dobře.*

Otcovo příbuzný prakticky nepřežili. Měl dvě sestry, ta jedna byla rozvedená, tak ta se svým synkem, s Tomym, ještě včas odjela do Anglie. Druhá sestra ta byla provdaná taky za Žida, tak ta šla do transportu, ta, ta skončila okamžitě v plynové komoře i se svým mužem, otcova teta, sestra jeho matky, staříčká, ta šla taky rovnou do plynové komory.

Shamima: Když jsem poslouchala svědectví o osudu rodiny židovské dívky, do které se zamiloval strýc paní Evy z maminčiny strany, neubránila jsem se slzám.

Čapková: *Ta byla už provdaná a měla tříletou krásnou holčičku, tak jsme se pak dozvěděli... strýček si chtěl tu Mařenku se s ní oženit, tak už to Němci nedovolili, šla do transportu. Její sestra s tou malou holčičkou a se svým tatínkem šli taky všichni. Dozvěděli jsme se potom, že když tu holčičku posílali do plynové komory, tak rodiče šli dobrovolně oba dva s ní.*

Markéta: Tatínek paní Čapkové byl nakonec v koncentračním táboře v Terezíně naštěstí jen 3 měsíce. 10 měsíců byl v pracovním táboře v Bystřici u Benešova i Evin o 5 let starší bratr. Oba přežili a vrátili se.

Tereza: Na závěr našeho povídání nás zajímalo, jestli paní Čapková vyprávěla tento rodinný

příběh své dceři, naší paní učitelce.

Čapková: *Mluvili jsme o tom, nevím jestli zná všechny podrobnosti, ale povídali jsme si.*

(A pomohlo vám to? Jako se nějak vypovídat z toho?)

Myslím, že ani ne, to se prostě nedá smazat žádným způsobem.

Shamima: Ve škole jsme se dozvěděly o tom, že ještě dnes jsou lidé, kteří tzv. popírají holocaust. Nikdy nepochopíme, jak je to možné! Stejně jako paní Eva Čapková.

Čapková: *No ale jak můžou takhle lhát? Vždyť existuje Osvětim, kam si můžou jet podívat, a existuje Terezín, kam se můžou jet podívat. A oni myslí, že jsou to kulisy, nebo co?!*

(Malá paní Čapková)

(paní Eva a její tatínek, který jí vede k oltáři)

(my a paní Čapková)

(paní Eva Čapková)